

فعاکیت امن جامعه از جایبی تی + درایران

کاهش خطر و هزینه بازداشت

تابستان ۱۴۰۳

فهرست

۱	مقدمه
۲	پیشگیری از بازداشت
۴	جامعه ال جی بی تی + در قوانین جمهوری اسلامی
۵	حقوق اولیه فرد بازداشتی
۶	+ متحدین جامعه ال جی بی تی +
۱۰	+ امنیت دیجیتال و جامعه ال جی بی تی +
۱۳	دوست یابی آنلاین
۱۵	فرایند بازجویی
۱۹	روند دادرسی
۲۲	پس از آزادی
۲۶	آشکارسازی
۲۹	پیامدهای احتمالی آشکارسازی
۳۲	چطور از فردی که نزد شما آشکارسازی می کند حمایت کنید

مقایسه

جامعه ال جی بی تی کیو+ مبارزات جدی خود را علیه قوانین غیرانسانی جمهوری اسلامی در سال های اخیر به صورت بارزتری دنبال کرده است. در خیزش سراسری «زن زندگی آزادی» تصاویر متعددی از حضور اعضای این جامعه با پرچم و نمادهای مختص به خود و شعارهایی از قبیل «ترنس، کوییر، رهایی» و «کوییر، زندگی، آزادی» در فضای آنلاین منتشر شد. برخی از اعضای جامعه ال جی بی تی+ با آگاهی از خطر صدور احکام سنگین از جمله شلاق، اعدام، زندان و... در صف اول اعتراضات حضور داشته و برای احقيق حقوق انسانی خود مبارزه کردند.

ما در این راهنمای تلاش کرده ایم توصیه هایی را ارائه دهیم که می تواند خطرات و آسیب های دستگیری اعضای جامعه ال جی بی تی+ و متحدین شان را کاهش دهد.

پیشگیری از بازار شنیدن

ایران از محدود کشورهای جهان است که رابطه با همجنس در آن جرم‌انگاری شده و تبعاتی چون حبس، شلاق و اعدام به دنبال دارد. اعضای جامعه ال جی بی تی + ممکن است به دلیل برقراری رابطه جنسی با همجنس، نوع لباس پوشیدن خود و یا آشکارسازی گرایش و هویت جنسی و جنسیتی در جامعه و شبکه‌های اجتماعی در معرض خطر دستگیری قرار گیرند. علاوه بر این، کنشگرانی که برای احراق حقوق اعضای این جامعه تلاش می‌کنند (فارغ از اینکه خود عضوی از این جامعه باشند یا نه) در معرض خطر قرار می‌گیرند.

علاوه بر موارد فوق، سیستم حاکم از ابزارهای دیگری نیز برای در تنگنا قراردادن جامعه ال جی بی تی + و اعمال فشار حداکثری بر آنها استفاده می‌کند. باز تولید کلیشه‌های جنسیتی در کتب درسی، ترویج گفتمان ال جی بی تی + ستیزی در رسانه‌های دولتی، اشاعه درمان‌های اصلاحی برای اعضای این جامعه از سوی پزشکان و درمانگران ناآگاه و یا وابسته به حکومت، سانسور و فیلتر محتواهای آگاهی رساننده در زمینه حقوق اقلیت‌های جنسی و جنسیتی و... از جمله این اقدامات است.

با علم به مطالب یاد شده، کنشگرانی که تجربه دستگیری و زندان دارند توصیه می‌کنند پیش از آغاز به فعالیت و یا آشکارسازی، تدابیر امنیتی لازم برای کاهش آسیب‌های بازداشت احتمالی در نظر گرفته شود.

جامعه‌الجی‌بی‌تی + در قوانین جمهوری اسلامی

یکی از تدابیری که می‌تواند آسیب‌های دستگیری جامعه ال‌جی‌بی‌تی+ را کاهش دهد، آگاهی از قوانین مربوط به همجنسگرایی و همچنین قوانینی است که کنشگران این حوزه را از فعالیت منع می‌کند.

مواد ۲۳۳ تا ۲۴۱ قانون مجازات اسلامی رابطه جنسی دو مرد یا دو زن را با یکدیگر جرم‌انگاری کرده است. این قوانین با درنظر داشتن جنسیت متهمان و کیفیت و تکرار رابطه جنسی، مجازات شلاق یا اعدام را برای آنان تعیین کرده است. مطالعه این قوانین کمک می‌کند مرزهای خطر را بشناسیم و آگاهانه از آن‌ها عبور کنیم.

خوب‌بختانه قوانینی که همجنسگرایی را جرم‌انگاری کرده‌اند به گونه‌ای تدوین شده‌اند که اثبات داشتن رابطه جنسی را پیچیده و گاهی غیرممکن می‌کنند. بر اساس قوانین جمهوری اسلامی، در صورت وجود نداشتن مستندات کافی (عکس، فیلم، گزارش پزشکی قانونی و...)، عدم اقرار فرد بازداشتی و نبودن شاهد در لحظه برقراری رابطه با همجنس، اثبات داشتن رابطه جنسی در دادگاه امکان‌پذیر نیست. همچنین در قوانین جمهوری اسلامی شرایط سختی برای شهادت در خصوص اثبات روابط جنسی تدوین شده است.

به این معنی که همه چهار شاهد مرد و یا سه شاهد مرد و دو شاهد زن باید به صورت متوالی و بدون فاصله زمانی از یکدیگر شهادت دهند. در غیر اینصورت جرم اثبات نشده و شهادت دهنده به دلیل شهادت دروغ به ۸۰ ضربه شلاق محکوم خواهد شد. به علاوه اگر شهود در خصوص خصوصیات مورد شهادت اختلاف پیدا کنند، شهادت از آنها پذیرفته نمی شود. شرط دیگر آن است که شهود حتماً موضوع شهادت را با چشم دیده و از وقوع آن مطمئن باشند، در غیر این صورت شهادت آنها قابل پذیرش نیست. بنابراین در صورتی که رابطه جنسی خود را مستند نکنید (منظور ذخیره کردن فیلم، عکس، چت‌های صورت گرفته بین این افراد و... است) و در صورت دستگیری به برقراری رابطه جنسی با هم‌جنس خود اعتراف نکنید، دستگاه قضایی نمی‌تواند به راحتی شما را مجازات کند.

علاوه بر این، افراد ترنس ممکن است به مبدل‌پوشی (استفاده از پوشش‌های اصطلاحاً مردانه یا زنانه) متهم شده و مطابق ماده ۶۳۸ و ۶۳۹ قانون مجازات اسلامی تعزیرات به تحمل حبس، جزای نقدی و یا ضربات شلاق محکوم شوند.

حقوق اولیه فرد بازداشتی

به صورت کلی در سیستم قضایی جمهوری اسلامی، حقوق فعالان در سطح گسترده‌ای نقض می‌شود، به ویژه اگر فرد بازداشتی یکی از کنشگران حوزه ال جی‌بی‌تی⁺ باشد این حقوق به مراتب بیشتر زیر پا گذاشته می‌شود. با این حال آگاهی از حداقل موازین قانونی برای هر فردی که توسط نهادهای امنیتی دستگیر می‌شود موضوعی مهم و ضروری است. دانستن حقوق و برخی از پیچیدگی‌های قانونی به شما کمک خواهد کرد که در صورت گرفتاری قضائی بتوانید به بهترین وجه ممکن رفتار کرده و مشکلات حقوقی خود را به حداقل برسانید. با وجودی که آگاهی شما احتمالاً به طور کامل جلوی رفتارهای غیرقانونی مقامات قضائی و انتظامی را نخواهد گرفت، اما دست‌کم می‌توانید به شما کمک کند، موقعیت خود و ادعاهای مقام‌ها در مورد پرونده‌تان را بهتر ارزیابی کنید.

مُتَجَاهِيَّنْ جَاهِيَّنْ

الْجَاهِيَّةُ +

متحدین جامعه ال جی بی تی + به افرادی گفته می شوند که خود عضو این اقلیت نیستند، اما متعهد به آزادی و برابری برای همه شهروندان در جامعه بوده و عليه تبعیض و قوانین و ساختار تبعیضآمیز در تمام سطوح مبارزه می کنند.

- متحد جامعه ال جی بی تی + می تواند یک همکلاسی باشد که از دوستش به دلیل زیر سوال بردن هویت جنسی یک فرد کوییر انتقاد می کند.
 - می تواند معلمی باشد که به یک چشم به تمامی دانشآموزان دگر جنسگرا و ال جی بی تی + خود نگاه می کند.
 - می توانند والدینی باشند که فرزندانشان را با هر گرایش جنسی و هویت جنسیتی قبول کرده و از آنها حمایت می کنند.
 - روانشناس و یا مشاوری که در شبکه های اجتماعی در رابطه با اعضای این جامعه روشنگری کرده و به خانواده ها و دیگر اقشار جامعه آگاهی و اطلاعات مفید و علمی می رساند.
 - یک فعال حقوق زنان که در برابر تبعیض جنسیتی به عنوان یک زن مبارزه می کند، از تبعیض چندگانه یک زن کوییر نیز غافل نیست و درد و رنج او را به رسمیت می شناسند و برای از میان برداشتن آنها تلاش می کند.
 - یک فعال حقوق کودکان و نوجوانان، که در کنار فعالیت جهت بهبود وضعیت زندگی کودکان کار و خیابان، نوجوانان بدسرپرست و بی سرپرست، کودکان قربانی خشونت جنسی و ... به کودکان و نوجوانان ال جی بی تی + نیز توجه کرده و مشکلات منحصر به فرد آنها را نیز مبنای فعالیت هاییش قرار می دهد.
- در سیستم استبدادی جمهوری اسلامی متحدین جامعه ال جی بی تی +، به دلیل روشنگری در خصوص این جامعه و حمایت و پشتیبانی از آنها، مانند خود اعضای این جامعه در معرض خطر احضار، بازداشت، بازجویی، سانسور و ... قرار می گیرند. نهادهای امنیتی با اتهامات گوناگون از جمله ترویج همجنسگرایی، تلاش برای عادی نشان دادن روابط همجنس با یکدیگر و ... این افراد را بازداشت کرده و برای آنها پرونده سازی می کنند.

در سطح جامعه نیز افرادی که از ال جی بی تی+ ها حمایت می کنند گاهی مورد توهین، تنفر و گزند بخش محافظه کار و سنتی قرار می گیرند. با این حال علیرغم مشکلات یاد شده، با برداشتن گام هایی برای حمایت آشکار از جوانان ال جی بی تی+ و حقوق آنها، متحدین می توانند نقش مهمی در جلوگیری و توقف آزار و اذیت و تبعیض علیه اعضای این جامعه ایفا کنند.

اُنْبُرْتِنِجِیٹِریاں
و جامِی
الْجَمِیع

+ جمیع

حفظ امنیت دیجیتال و حریم شخصی یکی از مهمترین مسائلی است که امروزه دغدغه بسیاری از افراد از جمله کنشگران در حوزه‌های مختلف است. به خطر افتادن امنیت اطلاعات علاوه بر اینکه بر سلامت روانی افراد تاثیر می‌گذارد، آنها را با مشکلات و مصائب اقتصادی، اجتماعی و امنیتی نیز رو برو می‌کند. اگرچه تعیین میزان و سطح امنیت دیجیتال برای افراد مختلف ممکن است متفاوت باشد، با این حال شهروندانی که تحت حکمرانی یک حکومت مستبد و سرکوبگر قرار دارند، پیوسته اطلاعاتشان از سوی سیستم حاکم و همچنین افراد دارای سوء نیت تهدید می‌شود.

کنشگران اجتماعی، مدنی و ال جی بی تی⁺ نیاز است مسئله امنیت اطلاعات را به مراتب جدی‌تر بگیرند، زیرا این افراد نه تنها در مقابل حفظ امنیت خودشان مسئول هستند، بلکه باید نسبت به امنیت دیگر افرادی که با آنها در ارتباط هستند نیز مقید باشند.

در سیستم جمهوری اسلامی هیچ‌گونه بستری برای فعالیت در راستای حقوق جامعه ال جی بی تی⁺ و آگاه‌سازی و روشنگری فراهم نیست، با این حال اعضای این جامعه به اشکال مختلفی سعی در مبارزه با تبعیض و نابرابری علیه خود داشته‌اند. بیشتر کنشگران این حوزه فعالیت‌هایشان را به صورت مخفیانه دنبال کرده و از راه‌های گوناگونی از جمله چاپ و انتشار نشریات زیرزمینی، برگزاری دوره‌های دوستانه، نوشتن مقالات و تولید محتوا و... در این زمینه کوشش کرده‌اند. با این وصف انجام این‌گونه فعالیت‌ها در سیستم استبدادی جمهوری اسلامی، این افراد را به مراتب در معرض تهدیدات و خطرات افزون تری قرار داده است.

علاوه بر این، فعالین این حوزه و سایر اعضای این جامعه، ممکن است مورد خشونت آنلاین و سایبری قرار گیرند.

در چنین شرایطی رعایت نکات ذیل می‌تواند برای آنها حائز اهمیت باشد.

- اگر عضوی از این جامعه هستید و در شبکه‌های اجتماعی حساب عمومی دارید، دنبال کردن صفحات مرتبط با جامعه ال جی بی تی⁺ و یا اشتراک‌گذاری مطالب در این حوزه ممکن است موجب فاش شدن گرایش جنسی و هویت جنسیتی تان شود. بنابراین، توصیه می‌شود به صورت ناشناس در شبکه‌های اجتماعی محتواهای مرتبط به جامعه کوییر را به اشتراک بگذارید.

- اگر شما به عنوان عضوی از جامعه ال جی بی تی⁺ مورد خشونت آنلاین واقع شدید، یا به این جامعه تعلق ندارید و این نوع از پرخاشگری را علیه آنها در شبکه‌های اجتماعی مشاهده کرده‌اید، اولین گام گزارش (ریپورت کردن) آن به پلتفرم ارائه کننده خدمات از جمله پلتفرم ایکس X (توییتر سابق)، اینستاگرام، فیسبوک، تلگرام و... است.

- توصیه می‌شود عکس، ویدیو و اطلاعات شخصی خود را حتی برای دوستان نزدیک و مورد اعتمادتان ارسال نکنید، این بدان معنا نیست شما به اطرافیانتان بی اعتماد شوید، بلکه ممکن است برای دوست شما اتفاقی رخدید و اطلاعات شما به جای دیگری درز پیدا کند و برایتان مشکل ایجاد شود.

- خشونت سایبری مسئله‌ای فراگیر و عمومی است و ممکن است اقشار مختلف جامعه اعم از زنان، کودکان و... در معرض آن قرار گیرند، با این حال آمارها نشان می‌دهد گروه‌های تحت تبعیض و ستم مضاعف از جمله ال جی بی تی⁺ها به مراتب بیشتر در معرض این نوع خشونت قرار دارند. مهم است اگر این اتفاق برای شما افتاد بتوانید آن را مدیریت کنید، اگر هم دوستان و آشنايان شما در معرض این نوع خشونت قرار گرفتند پیشنهاد می‌شود در کنارشان باشید و به آنها در حد توان کمک کنید.

● کنشگران حوزه ال جی بی تی⁺، متحدین آنها یا هر عضوی که دغدغه فعالیت و روشنگری در این رابطه را دارد لازم است این نکته را اساس فعالیت‌هایش قرار دهد که رعایت امنیت دیجیتال و بر جای نگذاشتن مدرک جرم امری حیاتی در فعالیت است. نباید فراموش کرد شبکه‌های اجتماعی به همان میزان که در آگاهی رسانی برای ما مفید هستند می‌توانند بستری فراهم کنند که امنیت اعضای این جامعه و متحدین‌شان را به خطر بیندازند. برای اطلاعات بیشتر در خصوص رعایت امنیت دیجیتال و نحوه محافظت از خود می‌توانید به جزوی «فعالیت امن» در بخش «امنیت دیجیتالی» مراجعه کنید.

دوستیابی آنلاین

ممکن است نیروهای امنیتی از راههای گوناگون سعی در شناسایی کنشگران ال جی بی تی⁺ و اعضای این جامعه داشته باشند. در صورت عدم رعایت نکات امنیتی، اپلیکیشن های دوستیابی که افراد کوییر برای آشنایی با یکدیگر از آن استفاده می کنند، ممکن است محیطی مستعد برای نفوذ نیروهای امنیتی، بسیج و یا اشخاص دارای سوءنیت به حریم خصوصی این افراد باشد. بنابراین مهم است که در استفاده از این برنامه ها با احتیاط کامل حرکت کرده و از بروز چنین مشکلاتی جلوگیری کنیم.

رعایت نکات ذیل در استفاده از برنامه های دوستیابی برای کنشگران جامعه ال جی بی تی⁺ می تواند مفید باشد.

- در حد امکان اگر قرار است با فردی ملاقات کنید در خارج از منزل قرار بگذارد. اینگونه در نظر بگیرید که شخص مورد نظر ممکن است یکی از نیروهای امنیتی باشد، این به معنای بدبین شدن شما به تمام افراد اطرافتان نیست با این حال بهتر است قبل از ملاقات تمامی اطلاعات موجود اعم از مشخصات فردی که با او ملاقات خواهید داشت، محل قرار و مدت زمان ملاقات را به یک دوست و یا فامیل نزدیک اطلاع دهید.

پس از رعایت تدابیر مورد اشاره و در صورت کسب اطمینان نسبی با او دیدار کنید. به محض رسیدن به محل قرار نیز توصیه می‌شود برای دوست یا فامیل نزدیکتان، موقعیت (لوکیشن) محل ملاقات را ارسال کنید.

- پیشنهاد می‌شود هرگز عکس‌های خصوصی خود را برای غریبه‌ها ارسال نکنید. ترجیحاً این عکس و ویدیوها را در تلفن همراهتان نیز ذخیره نکنید زیرا در صورت دستگیری همین مدارک و مستندات می‌تواند علیه شما به کار گرفته شود.
- برای یافتن نزدیک‌ترین کاربر، اکثر برنامه‌های دوستیابی آنلاین به شکلی طراحی شده‌اند تا موقعیت مکانی افراد را شناسایی کنند، بنابراین سعی کنید لوکیشن تلفن همراه خود را خاموش کنید. تنها در صورتی که نیاز دارید از این گزینه استفاده کنید.
- بهتر است هیچگاه اطلاعات پاتوق، دورهمی و یا مهمانی افراد ال جی‌بی‌تی⁺ را با کسی که به تازگی آشنا شده‌اید، در میان نگذارید. ممکن است نیروهای امنیتی از این حربه برای نفوذ به محل دورهمی افراد ال جی‌بی‌تی⁺ استفاده کنند.
- پیشنهاد می‌شود اگر قصد برقراری ملاقات حضوری با شخص مقابل را داشتید حتماً محل قرار را پیش از رفتن بررسی کنید. به علاوه خارج از شهر و یا مکان‌های پرت و بسیار خلوت را برای ملاقات انتخاب نکنید.

فَلَادِنْسَ بَانِجُوْبِي

کنشگران حوزه اقلیت‌های جنسی و جنسیتی مانند دیگر فعالین سیاسی و اجتماعی منتقد و مخالف سیستم حاکم، همواره در خطر احضار، دستگیری و بازجویی قرار دارند. بازداشت این گروه از فعالان به دلیل گرایش جنسی و جنسیتی شان اغلب همراه با ضرب و شتم، بی احترامی و توهین و تحقیرهای جنسی صورت می‌گیرد و این روند ممکن است در فرایند بازجویی نیز ادامه داشته باشد.

در محیط بازداشتگاه و زندان، ممکن است کوییر بودن افراد دستاویزی برای اعمال فشار مضاعف بر اعضای این جامعه قرار گیرد. اگرچه در فرایند بازجویی فعالان سیاسی، اجتماعی و مدنی نیز تهدید، تحقیر و ناسزاهاهی جنسیتی امری معمول است و بازجوها ممکن است از حربه‌های جنسیتی و سکسیستی علیه آنها استفاده کنند، با این حال اعضای جامعه ال جی بی تی⁺ به مراتب بیشتر در معرض رویارویی با این شرایط قرار دارند.

به طور کلی می‌توان گفت فرایند بازجویی یک بازی روانی است که در آن شخص بازجو سعی می‌کند بیشترین اطلاعات را به طرق مختلف از فرد بازداشتی بگیرد تا علیه او در دادگاه استفاده کند و حکم سنگین تری برایش صادر شود. در بخش عدهای از پرونده‌های فعالان به جز سخنان خود متهم و یا اعترافات اشخاص دیگر، هیچ مدرک دیگری وجود ندارد. به همین دلیل رفتار و در نهایت مقاومت متهم در حین بازجویی مسئله‌ای سرنوشت ساز است؛ تجربه فعالانی که سابقه دستگیری و بازجویی دارند نشان می‌دهد، آگاهی قبلی شخص بازداشتی از اتفاقاتی که احتمالاً برایش روی خواهد داد، هراس او و در نتیجه فشار روحی زندان را کاهش خواهد داد.

رعایت نکات زیر ممکن است به کاهش فشار بازجوها علیه اعضای جامعه ال جی بی تی + در فرایند بازجویی کمک کند:

● خودشناسی و خودباوری بعنوان یک عضو از جامعه ال جی بی تی +؛ فرد بازداشتی اگر یک کنشگر حوزه اقلیت‌های جنسی و جنسیتی است بهتر است اطلاعات و آگاهی خود را در این زمینه بالا ببرد؛ به قوانین جمهوری اسلامی آگاه باشد و در جاهایی که تشخیص می‌دهد بازجو رفتاری غیرقانونی انجام می‌دهد به او یادآوری کند. در برخی جاها نیز در چهارچوب همین قوانین دست و پا شکسته از اقداماتش دفاع کند.

● اگر شما یک فعال حوزه ال جی بی تی + هستید و بازداشت شدید، قبل از دستگیری در خصوص احتمال آشکارسازی گرایش جنسی‌تان از سوی ماموران امنیتی تدبیری بیندیشید. توصیه ما این است پیش از بازداشت و رسیدن به مرحله بازجویی و دادگاه... در صورت فراهم بودن شرایط، نزد فرد نزدیکی ترجیحاً یکی از اعضای خانواده آشکارسازی کنید تا اگر ماموران درباره گرایش و هویت جنسی شما آشکارسازی کردند، فرد معتمد شما بتواند دستورالعمل های از پیش توافق شده بین شما و خود را انجام دهد. برای اطلاعات بیشتر می‌توانید به بخش «پشتیبان» در جزو «فعالیت امن» مراجعه کنید.

● اگر صرفاً یک عضو از جامعه ال جی بی تی + هستید و به طور ناخواسته توسط نیروی انتظامی، بسیج، اطلاعات و یا هر نهاد و ارگان دیگری بازداشت شدید، در بازجویی‌ها هرگز به کوییر بودن خود اذعان نکنید. اگر بازجوها سعی در تلقین این مسئله به شما داشتند طبق موقعیتی که در آن قرار دارید صحبت آنها را انکار کنید. به عنوان مثال اگر به نوع پوشش شما ایراد گرفتند، می‌توانید بگویید سلیقه من اینگونه است. عدم پذیرش صحبت بازجوها مبنی بر داشتن گرایش جنسی متفاوت مسئله بسیار مهمی است که به شما کمک می‌کند کمتر دچار آسیب شوید. اقرار شما و قبول گرایش جنسی متفاوت و رابطه با همجنس حتی ممکن است منجر به صدور احکام سنگین از جمله اعدام شود.

این عدم پذیرش به معنی رد هویت اصلی شما نیست، بلکه میتواند یک سپر حفاظتی گذرا باشد که از آن شرایط رها شوید و از هویت جنسی شما برای سرکوب و اهرم فشار علیه تان استفاده نشود. یکی از فعالان کوییر که پیشتر تجربه بازداشت و بازجویی ماموران اطلاعات سپاه را داشته است به پژوهشگران فعالیت امن گفت:

«چیزی که بازجوها سعی داشتند به من تحمیل کنند این بود که مدام می خواستند بگوییم همجنسگرا هستم. ولی من می دانستم اگر حرف بازجوها را تایید کنم کار من تمام است و حکم سنگین میخورم بنابراین علیرغم فشارهای شدید آن را انکار کردم. من چند ساعت پس از بازداشت آزاد شدم اما دوستانم که برخی از صحبت های بازجوها را پذیرفته بودند مدت‌ها در بازداشتگاه ماندند.»

● به محض بازداشت و انتقال شما به بازداشتگاه دلیل دستگیری خود را از بازجوها بپرسید. این به شما کمک می کند اگر یک فعال حقوق ال جی بی تی⁺ هستید مطمئن شوید که برای کدام یک از فعالیت‌ها و یا اقدامات تان دستگیر شده‌اید و از سردرگمی شما کاسته می شود. تفهیم اتهام یکی از مهمترین حقوق متهم است که حدود پرونده و دفاع او را مشخص می کند.

● بازجوها ممکن است سعی در اغفال شما داشته باشند و با وعده اینکه در حکمتان تخفیف می گیرند شما را به همکاری ترغیب کنند. در چنین حالتی این جملات را در ذهن خود مرور کنید و باور داشته باشید که بازجو هرگز به شخص بازداشتی کمک نخواهد کرد. برای اطلاعات بیشتر در خصوص نحوه بازجویی در سیستم جمهوری اسلامی و شیوه‌های مقابله با آن می توانید بخش «بازجویی» در جزوی فعالیت امن را مطالعه کنید.

دین و اسلام

اعضای جامعه ال جی بی تی⁺ و فعالین این حوزه نیز مانند سایر فعالان سیاسی، اجتماعی و مدنی در صورت بازداشت، از یک دادرسی عادلانه در سیستم قضایی جمهوری اسلامی برخوردار نیستند. اگرچه آمار دقیقی از تعداد ال جی بی تی⁺ هایی که با عنوانین اتهامی متفاوت در ایران دستگیر شدند در دسترس نیست، با این حال برخی از کنشگران این حوزه احکام صادره برای متهمان رابطه با همجنس را به دلیل عدم شفافیت در روند رسیدگی به پرونده‌هایشان فاقد هرگونه اعتبار می‌دانند. از دید این فعالان این موارد می‌تواند شامل اتهاماتی از قبیل «لواط به عنف» و «افساد فی الارض» نیز باشد؛ زیرا سیستم قضایی جمهوری اسلامی در سال‌های اخیر به دلیل فشارهای بین المللی افرادی را که به نظر می‌رسد اتهامشان تنها رابطه با همجنس بوده، با این اتهامات به اعدام محکوم و اقدام به اجرای حکم آنها کرده است.

از سوی دیگر فعالیت در حوزه ال جی بی تی⁺ در جمهوری اسلامی، ممکن است مصدق ترویج فساد و فحشا و یا تلاش برای تبانی علیه امنیت ملی باشد؛ به نحوی که اگر قاضی پرونده، اتهام اشاعه‌دهنده فساد و فحشا از طریق انتشار «محفویات مستهجن» در فضای مجازی را «افساد فی الارض» تشخیص دهد، می‌تواند متهم را حتی به اعدام نیز محکوم کند. به عنوان مثال، زهراء (ساره) صدیقی همدانی و الهام چوبدار دو تن از کنشگران حقوق ال جی بی تی⁺ در ۲۶ دی ۱۴۰۰ از سوی دادسرای عمومی و انقلاب شهرستان ارومیه در یک پرونده مشترک به اتهام «افساد فی الارض» به اعدام محکوم شدند. از مصادیق اتهام این دو شهروند «ترویج همجنسگرایی»، «ترویج مسیحیت» و «ارتباط با رسانه‌های معاند جمهوری اسلامی» عنوان شده بود. هرچند مدتی بعد حکم اعدام این دو کنشگر حوزه ال جی بی تی⁺ به دلیل فشارهای بین المللی نقض شد.

در یک نمونه دیگر، رضوانه محمدی، فعال برابری جنسی و جنسیتی در سال ۱۳۹۸، به علت فعالیت در زمینه حقوق جامعه ال جی بی تی + از سوی دادگاه انقلاب تهران به پنج سال حبس تعزیری محکوم شده بود. از جمله مصادیق اتهامی او، «تلash برای جرم زدایی، عادی سازی، ننگ زدایی، و قابل پذیرش کردن همجنسگرایی و تلاش در جهت پاسخگو کردن مقامات جمهوری اسلامی در برابر نقض حقوق بشر و عدم به رسمیت شناختن همجنسگرایان» عنوان شده بود.

پس از آزادی

اعضای جامعه ال جی بی تی⁺ پس از آزادی از بازداشتگاه و زندان، به دلیل تحمل شرایط نامناسب این محیط و قرار گرفتن در معرض انواع و اقسام خشونت های فیزیکی، جنسی، کلامی و... ممکن است دچار مشکلات زیادی در زمینه سلامت روان، مسائل اقتصادی، اجتماعی و... شوند. اگرچه بسیاری از فعالان مدنی، سیاسی، اجتماعی و... یا دیگر شهروندان نیز ممکن است پس از آزادی از بازداشتگاه و زندان با این مشکلات مواجه شوند؛ با این حال، ال جی بی تی⁺ بودن این بخش از جامعه می‌تواند مزید بر علت بوده و این فشارها را علیه آنها دو برابر کند.

افزون بر مطالب یاد شده، ممکن است فشار نهادهای امنیتی بر این افراد پس از آزادی از راههای گوناگونی مانند تعقیب و مراقبت فیزیکی، تماس‌های تلفنی تهدیدآمیز، ترور شخصیتی در میان جامعه، آشکار کردن گرایش جنسی و هویت جنسیتی آنها، فشار مضاعف جهت تن دادن به همکاری و... ادامه داشته باشد. در چنین شرایطی فرد ال جی بی تی⁺ چگونه می‌تواند راه برون رفت از این مشکلات را پیدا کرده و در مقابل خطرات بالقوه از خود محافظت کند؟ دوستان، آشنایان و اعضای خانواده این افراد چگونه می‌توانند از آنها حمایت کنند؟

بی شک پس از آزادی شرایط برای همه اعضای ال جی بی تی⁺ در ایران یکسان نیست و ممکن است بسته به محل زندگی، خانواده و شرایط دیگر متفاوت باشد.

ما در این بخش برخی از راهکارهایی را که کنشگران این حوزه بر آن توافق دارند ذکر می‌کنیم:

- پیدا کردن تراپیست(درمانگر) و روانشناس قابل اعتماد در داخل و یا خارج از کشور؛ بسیاری از افراد ال جی‌بی‌تی⁺ از مراجعه به روانشناسان و تراپیست‌های داخلی هراس دارند. برخی از این روانشناسان ناآگاه و یا وابسته به حکومت بوده و اطلاعات نادرستی در اختیار اعضای این جامعه قرار می‌دهند. در این شرایط مشاوره از راه دور می‌تواند گزینه مناسبی برای آنها باشد. اغلب مشاوران، روانشناسان و روان‌پزشکانی که در خارج از کشور زندگی می‌کنند، حاضرند بدون دریافت هزینه به اعضای این جامعه خدمات و مشاوره ارائه دهنند.
- شرکت در گروه‌های دوستانه و جامعه ال جی‌بی‌تی⁺ و به اشتراک‌گذاشتن تجربیات با دیگر اعضای این جامعه، هم می‌تواند به خود فرد و هم به دیگر اعضای این جامعه نیز کمک کند.
- اگر گرایش جنسی و هویت جنسیتی فرد پس از آزادی آشکار شود، احتمال دارد شرایط زندگی برای او در داخل کشور بسیار دشوار شود. به عنوان مثال اگر شخص مورد نظر در محلی مشغول به کار باشد، در دانشگاه تحصیل کند و... ممکن است این امکانات از او سلب شود. فرد پس از آزادی احتمال دارد در داخل خود جامعه ال جی‌بی‌تی⁺ نیز به طور کامل پذیرفته نشده و به عنوان عامل خطر به او نگریسته شود.
- به اعضای جامعه ال جی‌بی‌تی⁺ گوش فرا دهید؛ برای شنیدن تجربیات این افراد وقت بگذارید و در کنارشان باشید. به آنها توجه کرده و رنج‌ها، دردها و اهدافشان را به رسمیت بشناسید و برای‌شان احترام قائل شوید.

- الگویی برای عطوفت، همدلی و مهربانی باشید؛ در هر شرایطی سخنان نفرت انگیز، هموفوبیک و ترنس فوبیک را تحمل نکنید. اگر در یک جمع و یا نزد دوستان و اطرافیان تان فردی به اعضای این جامعه توهین و بیاحترامی کرد، در مقابلش بایستید. پاسخ او را بدھید و بگویید همه انسان‌ها حق دارند آزادانه و با کرامت زندگی کنند و اقدامات افرادی که در این راه فداکاری کرده و متحمل رنج شده‌اند، ارزشمند است.
- به آنها نشان دهید که وجودشان در کنار شما ارزشمند است و از نبودشان نگران بوده و احساس ناراحتی کرده‌اید. به دنبال راه‌هایی باشید که بتوانید به اعضای جامعه ال جی بی تی⁺ به ویژه در شرایط سخت پس از آزادی امید به زندگی بیشتر دهید. یاور و همدل آنها باشید و به عنوان حامی برابر آنها ظاهر شوید.
- در حد ممکن در محیط زندگی خود علیه همجنس‌گرا هراسی، ترنس‌هراسی و آزار و اذیت و تبعیض ضد همجنسگرایان صحبت کنید. با این کار تلاش کنید دیدگاه مردم را نسبت به این مقوله تغییر داده و در اشعه فرهنگ نوع‌دوستی و همزیستی نقش داشته باشید.
- اگر پیامدهای دستگیری و آشکارسازی اجباری، منجر به ترک منزل یا شهر شده و شرایط اقتصادی آنها را تحت تاثیر قرار داده، شما می‌توانید با پیداکردن فرصت‌های شغلی یا پناه‌دادن به آنها در این مسیر کنارشان باشید.

آشکارسازی

آشکارسازی الزاماً دغدغه همه افراد جامعه ال جی بی تی + نیست اما اگر بخواهد آشکارسازی کنند با چالش‌های متفاوتی روبرو می‌شوند. به دلایل گوناگون از جمله کلیشه‌های نادرست، معضلات فرهنگی، خشک‌اندیشی و جانب‌داری دینی و مذهبی و ساختار مردسالاری در جوامع مختلف، آشکارسازی هویت جنسیتی و گرایش جنسی می‌تواند سخت‌ترین چالش زندگی یک شهروند کوییر باشد. علاوه بر این، آشکارسازی در داخل یک سیستم ایدئولوژیک که سوای دوگانه زن و مرد هیچ هویت جنسیتی دیگری را برنمی‌تابد، می‌تواند یک عمل سیاسی محسوب شود. در واقع می‌توان آن را به عنوان کشمکش و مبارزه میان دو نگرش و سبک زندگی متفاوت توصیف کرد.

آن بخش از جامعه ال جی بی تی + که در ایران آشکارسازی می‌کنند ممکن است از طرف سیستم حاکم، جامعه و خانواده‌ها، با مشکلات عاطفی و روانی، خشونت‌های فیزیکی و جنسی و حتی خطرات جانی مواجه شوند. همچنین در حکومتی که رابطه با همجنس جرم‌انگاری شده است به جای نگاه روانشناسی، یک نگاه شرعی به این مقوله وجود دارد و زیست این بخش از جامعه، بیماری و انگانگاری شده است؛ آشکارسازی افراد کوییر می‌تواند گام بسیار مهمی در مبارزه با تبعیض سیستماتیک و ایجاد تغییر در بطن جامعه باشد.

از سوی دیگر ممکن است این عمل در شرایط ویژه و بدون رضایت این افراد صورت گرفته باشد. به عنوان مثال اگر گرایش جنسی یک فرد ال جی بی تی + در فرایند بازداشت با فشار ماموران و یا توسط دوستان آشکار شد چه باید کرد؟ و یا در صورتی که خانواده، دوستان و آشنایان فرد بازداشتی از این موضوع هیچ پیش‌زمینه و اطلاعاتی نداشتند فرد ال جی بی تی + چگونه می‌تواند اطرافیان خود را برای پذیرش گرایش جنسی و هویت جنسیتی‌اش آماده کند؟ در ادامه این راهنمای تلاش شده راه‌کارهایی برای این مسائل ارائه شود.

در صورتی که افراد جامعه ال جی بی تی + تمایل به آشکارسازی هویت جنسیتی و یا گرایش جنسی خود را دارند راه کارهای زیر پیشنهاد می شود:

- مهم‌ترین بخش آشکارسازی، انتخاب فردی در میان اعضای خانواده و آشنایان است که بیشتر از همه ظرفیت پذیرش این مساله را دارد. این فرد می‌تواند کسی باشد که شما برای مطرح کردن مسائل و مشکلاتتان در کنار او احساس امنیت می‌کنید.
- نقد کردن هنجارهای غالب و کلیشه‌های متداول از مردانگی و زنانگی می‌تواند موضوع مناسبی برای آغاز کردن گفت‌و‌گو باشد.
- او می‌تواند نسبت به سبک و شیوه زندگی افراد دگر جنسگرا ابراز بی‌میلی کند.
- وقتی نزد او از ازدواج با جنس مخالف صحبت می‌شود، او می‌تواند بی‌توجهی عاطفی خود را نسبت به جنس مخالف ابراز کند.
- فرد ال جی بی تی + می‌تواند به جذابیت و زیبایی‌های فرد همجنس و هم‌چنین ارتباط و صمیمیت عاطفی نسبت به او علاقه و تمایل نشان دهد.

این‌ها پیشنهاداتی برای آغاز گفت‌و‌گو و پروسه آشکارسازی است. فرد ال جی بی تی + بسته به شرایط خانواده و جامعه خود می‌تواند راه کارهای خلاقانه‌ای را برای طی کردن این پروسه در پیش بگیرد. با این حال انتخاب یک فرد امن به عنوان حامی، در این مسیر می‌تواند آسیب‌های احتمالی آشکارسازی را در مراحل بعدی کاهش دهد.

پیامهای اختیاری آشکارسازی

وقتی گرایش جنسی و هویت جنسیتی شما چه از روی اجبار و چه به شکل اختیاری برای دوستان، اعضای خانواده یا آشنایان آشکار می‌شود، ممکن است با برخی واکنش‌های غیرمعقول و حتی پرخاشگرانه از سوی دیگران مواجه شوید. در این شرایط پیشنهاد می‌شود نکات زیر را مدنظر قرار دهید:

- اگر اولین واکنش شخصی که شما نزد او آشکارسازی می‌کنید، انکار این موضوع باشد؛ بهتر است آرامش‌تان را حفظ کنید. پیشنهاد می‌کنیم از مجادله خودداری کنید ولی محکم و قاطع بر سر موضع‌تان بایستید. شما می‌توانید برایشان توضیح دهید مدت‌هاست این حس ریشه‌دار و عمیق در وجود شماست. همچنین می‌توانید تاکید کنید هرگز تا به این حد در مورد گرایش‌تان مطمئن نبوده‌اید و آنها را به رفتارهای منحصر به فرد خود در دوران کودکی ارجاع دهید.

- ممکن است افرادی که از گرایش جنسی شما آگاه می‌شوند به ویژه اعضای نزدیک خانواده‌تان نسبت به شما احساس خشم و عصبانیت داشته باشند؛ زیرا تصورات ذهنی آنها دستخوش تغییرات بنیادی شده و قبول کردن این تغییر برایشان کار ساده‌ای نیست. در این شرایط شما بهتر است خشم و عصبانیت خود را کنترل کنید، با این حال اجازه برخورد خشونت آمیز را به آنها ندهید و با قاطعیت در مقابل‌شان بایستید.

● اگر اعضای خانواده شما درخواست کردند که به روانشناس و تراپیست مراجعه کنید این کار را انجام دهید. مراجعه به روانشناس ممکن است به افزایش آگاهی خانواده شما درباره گرایش‌های مختلف جنسی و هویت‌های جنسیتی کمک کند. سعی کنید از قبل گزینه‌هایی از روانشناسان و روانپزشکان قابل اعتماد را برای پیشنهاد دادن به خانواده‌تان آماده داشته باشید.

● کتاب، مطلب و اطلاعات علمی به روز را در رابطه با گرایش جنسی و هویت جنسیتی افراد ال جی بی تی⁺ در اختیار افرادی قرار دهید که نزدشان آشکارسازی کرده‌اید و به آنها تاکید کنید از نظر علمی، شما یک فرد معمولی هستید و هیچ چیزی در شما اشتباہی نیست.

● اگر شخصی که نزد او آشکارسازی کرده‌اید از شما در رابطه با دلیل عدم ابراز این موضوع در گذشته سوال کرد، می‌توانید بر حق داشتن حریم شخصی تاکید کنید. همچنین به او بگویید که شما درباره یکی از خصوصی‌ترین حوزه‌های زندگی‌تان صحبت می‌کنید و طبیعی است که نگران پیامدهای این آشکارسازی بوده‌اید.

● اگر پیش‌بینی می‌کنید که ممکن است برخی از اعضای نزدیک خانواده‌تان در واکنش به آشکارسازی دست به رفتارهای خشونت‌آمیز و غیرمنطقی بزنند (برخورد فیزیکی، توهین و بی‌احترامی، اجبار به ازدواج، طرد کردن و...) بهتر است پیش از آشکارسازی اقدامات بعدی خود را برنامه‌ریزی کنید. شما می‌توانید با یک فرد مورد اعتماد از قبل هماهنگ کنید تا در چنین شرایطی به کمک شما بیاید و یا در صورت لزوم به شما پناه دهد.

● فردی که برایش آشکارسازی کرده‌اید ممکن است تلاش کند با بحث و گفت‌و‌گو به تصور خودش گرایش شما را تغییر دهد. اگر فرد مورد نظر اطلاعاتی در مورد همجنسگرایی داشته باشد ممکن است فرضیه‌هایی در حال حاضر از نظر علمی رد شده هستند را بیان کند. به عنوان مثال او ممکن است فرضیه بیماری انگاری همجنسگرایی را طرح کند، در این صورت اگر از قبل خودتان را آماده کرده باشید می‌توانید با دلایل و منابعی که معرفی می‌کنید به او پاسخ داده و متقادعش کنید.

همچنین اگر با فرضیه علمی در مقابل شما می‌ایستند شما هم می‌توانید با نظریه‌ها و رویکردهای علمی پاسخ آنها را بدهید. از تغییر پذیری علم و تحقیقات اطلاعات داشته باشید.

- ممکن است فردی که نزد او آشکارسازی کرده‌اید آن را بپذیرد و با گرایش شما کنار آید، اما بهتر است شما منتظر تایید از سوی او نباشید. با وجود آنکه نیاز شما برای گرفتن بازخورد مثبت از محیط اطراف‌تان نیازی طبیعی است اما احتمال پذیرش و تاییدشدن هویت جنسیتی و گرایش شما در یک جامعه سنتی بسیار کم است.

چطور از فردی که نزد شما آشکارسازی می‌کند حمایت کنیم

آن دسته از اعضای جامعه ال جی بی تی + که هویت جنسیتی و گرایش جنسی خود را اعلام عمومی می‌کنند، ممکن است تجربه‌ای پر از استرس و اضطراب را پشت سربگذارند. آنها احتمال دارد احساس نگرانی، دلهره و بی‌پناهی کنند و از واکنش دوستان و اعضای خانواده خود بترسند. بنابراین ما به عنوان شخص شنونده در مقابل این افراد می‌توانیم این نکات را مدنظر قرار دهیم:

- اگر کسی گرایش جنسی خود را مستقیماً برای شما آشکار کرد، به او احترام بگذارید زیرا این شخص شما را فردی مطمئن و رازنگهدار دانسته است. بنابراین شما باید تمام تلاش خود را انجام دهید تا احساسات او را درک کرده و اعلام هویت او را بپذیرید.
- آشکارسازی هویت جنسیتی و گرایش جنسی ممکن است از طرق گوناگون انجام شود. این عمل همیشه یک مکالمه فرد به فرد نیست. دوست شما امکان دارد پستی در شبکه‌های اجتماعی منتشر کند یا به شیوه گذرا به مطلبی اشاره کند. از این رو، بهترین راه واکنش بستگی به این دارد که فرد چه روشی را برای آشکارسازی انتخاب کرده است.

این کمک می‌کند که سعی کنید خود را جای آن فرد قرار دهید؛ از نقطه نظر او به موضوع نگاه کرده و تصور کنید در این شرایط شما چه انتظاری از طرف مقابل دارید.

● در واکنش به عمل آشکارسازی دوستتان به این فکر کنید اگر در رابطه با گرایش جنسی و مسائل ریز این حوزه از شما سوالاتی پرسیده شود در این حالت چه احساسی دارید. بنابراین، از دیگران سوال‌هایی را نپرسید که خودتان ممکن است تمایل نداشته باشید به آنها پاسخ دهید.

● اگر دوست یا یکی از آشنایانتان شما را به عنوان یک فرد معتمد انتخاب کرده و گرایش جنسی و هویت جنسیتی‌اش را نزدتان آشکار کرد، ممکن است اولین واکنش شما این باشد که به او یادآوری کنید که هنوز دوستش دارید و نظر شما در خصوص وی هیچ تغییر نکرده است. اما این گفته شما می‌تواند اشتباه تعبیر شود؛ اینکه به کسی بگویید او را دوست دارید بدون اهمیت به اینکه او چه هویتی دارد، ممکن است از سوی آن فرد اینگونه تعبیر شود که منظورتان این است که او را علیرغم گرایش جنسی و هویت جنسیتی‌اش دوست دارید. بنابراین، این حرف احتمال دارد ناخواسته برای فرد مقابل دردناک باشد. از این رو بهتر است اینگونه به او پاسخ دهید: «تو خودت هستی و این بخشی از وجود و هویت تو است، هویتی که خود را با آن تعریف می‌کنی و برای من نیز قابل احترام است.»

● پیشنهاد می‌شود در پاسخ به فردی که نزد شما آشکارسازی کرده، نگویید پیش نیست؛ این دیدگاه می‌تواند این طور برداشت شود که اضطرابی که دوستتان پیش از آشکارسازی گذرانده نزد شما بی‌اهمیت است. بنابراین، بهتر است به او بگویید که در کنار او هستید و تلاش می‌کنید از او حمایت کنید.

● گرایش جنسی و هویت جنسیتی سیال است و افراد در طول زندگی با گرایش‌های مختلف هویت خود را تعریف می‌کنند. همچنین ممکن است افراد هویتی را بیابند که مدتی طولانی برای آنها مناسب باشد. آنچه که شخص اکنون حس می‌کند، برای الان معتبر است.

بنابراین بهتر است شما به عنوان شنونده پیش‌فرض خاصی نداشته باشید. همان اندازه که اطلاعات مفید در دسترس است، اطلاعات غلط، ارائه نادرست و کلیشه‌هایی وجود دارد که ممکن است فهم شما را از یک هویت مشخص ساخته باشد. شما می‌توانید از دوستان خود اینگونه حمایت کنید که پیش‌فرضی در مورد گرایش جنسی آنها نداشته باشید.

- اگر درباره هویت جنسیتی و گرایش جنسی که دوست شما به آن اشاره کرده چیز زیادی نمی‌دانید، بهتر است صادق باشید. شما می‌توانید بگویید: «من چیز زیادی درباره این هویت جنسیتی و گرایش جنسی نمی‌دانستم، اما مشتاقم که یاد بگیرم و از تو حمایت کنم. بنابراین نیاز دارم اطلاعاتی کسب کنم تا بعداً در این رابطه بیشتر صحبت کنیم.»
- توصیه می‌شود پیش از اینکه شروع به پرسیدن سوالاتی کنید که ذهن شما را درگیر کرده است، مطمئن شوید که دوست شما با این موضوع مشکلی ندارد. اگر او تمایل به پاسخ‌گویی و توضیح دادن داشت می‌توانید پرسش‌های خود را با او در میان بگذارید.
- به یاد داشته باشید که ترس دوست شما از آشکارسازی گرایش جنسی و هویت جنسیتی‌اش ممکن است هیچ ربطی به شما نداشته باشد، بنابراین نباید اینگونه تصور کنید که اضطراب او، به دلیل ترس از احتمال واکنش منفی شما بوده است. صرفاً با مشاهده خصوصیات ظاهری یک فرد نمی‌توان درباره جنسیت یا گرایش جنسی او نظر داد. با صحبت از گرایش‌های جنسی و هویت‌های جنسیتی در مکالمه‌های روزمره خود روشن کنید به هویت‌های متفاوت افراد احترام می‌گذارید. این موضع کار دیگران را ساده می‌کند که اگر بخواهند هویت خود را برای شما آشکار کنند، بدانند شما آدم امنی هستید.

- در نهایت فراموش نکنید اگر کسی گرایش جنسی و هویت جنسیتی خود را برای شما آشکار کرد، او را رد نکنید، چیزی را پیش‌فرض نگیرید و مهمتر از همه طوری رفتار کنید که احساس کند امنیت دارد و مورد حمایت واقع شده است.

تابستان ۱۴۰۳